

Megjelenik a lap **Temesvárott** minden kedden.

Előfizetési díj akár helyben, akár postai szétküldéssel:

Egész évre 6 ft. pp. = 6 f. 30 kr. ujp.

Fél évre 3 ft. pp. = 3 f. 15 kr. ujp.

A helybeli előfizetők a lap házhordásáért rendelést tehetnek a lap kiadó hivatalában.

Szerkesztői iroda: belváros, bécsi utca 68. szám, első emelet.

DELEJTŐ.

A tudomány, anyagi érdekek és szépirodalom közlönye.

Jelige: Csak az a nemzet vész el, mely önmagát elhagyja.

Előfizethetni helyben a szerkesztőségénél, vagy a helyb. könyvkereskedésekben; vidéken minden cs. kir. postahivatalnál a szerkesztőséghez utasítandó bérmentes levelekben.

Hirdetések mindenközhasználatban lévő nyelven fölvetetnek. A beiktatásért minden három hasábos egyes sorért 4 p. vagy 7 uj krajcárnyi díjszámlittatik.

Kiadó hivatal: belváros, bécsi utca Uhrmann Márton műkereskedésében.

Kedd, február 5. 1861.

6. szám.

Negyedik évi folyam.

Bethlen Gábor fejedelem végrendelete.

Költ 1629, november 1.

(Közli Tüske Sándor.)

Az mindenható felséges Istennek bölcsessége, — hatalmassága, az minthogy e világnak benne való minden állatokkal együtt semmiből való teremtéséből láczik derekassabban meg, úgy kibeszélhetetlen nagy irgalmassága az elesett embernek a bűn alól való feltámadásából Szent Fiának e világra való botsáttatásából tündöklök ki, a ki az ő Szent atyának ellenünk méltán fellobbant haragjának eleget tenne, megmentene minket az ő örök halálnak kárhozattyától és az ő benne igazán hívőknek örök életünk lenne: Bizonyára ha ennél több jött nem tselekedett volna is velünk az ur Istent senki eléggé nem tsudálhatná, se meg nem köszönhetné, ha ezt a Világot által élhetné is, De ezeken kívül mennyi irgalmasságát számlálhatlanul közlötte az ő hiveivel, ki azokat sok idő alatt is előszámlálni? Nagy háladátlan-ság annakokáért, a ki az ő teremtő idvezítő Istenének ilyen jó teteményciről elfelejtkeznek és valamit akar ezekben magának tulajdonítani mellyeket Istentől vön, holott semmi sint az embernek, mellyet Istentől nem vött volna, ingyen kegyelméből és nem érdemére.

Ezeket nem ok nélkül irom, mert enis az én Istenemnek azon életből közönségesből felvött legbűnösebb fiának ismérem magamat lenni: Megvallom azt hogy akaratlanképen vétkeztem ő felsége ellen és talán ingyen reám ruházott áldásával gonoszul éltem az én kistsinységemtől fogva, holott nem naponként, hanem óránként és nemcsak minden szempillantásonként ő Szent felségét sok bűneimmel megbántottam; melly sok bűneim az örök kárhozatnál egyebet nem érdemlenek; de adok mindenk föltte tellyes szivemből hálákat ő Szent felségének; ki az én bűneim tenger fővényéhez hasonló sokasságát nem tekintette e napig énnekem érdemem szerint nem fizetett, a bűnnek sárjában nem hagyott, ellenségem kezébe nem adott, hanem véghetetlen irgalmasságából örök időknél előtte az én Idvezítő Jézus Krisztusomban az örök életre elválasztott, keresztény atyától és anyától való születésemet bennaság nélkül engedte volt; az oltától fogva tartott, táplált, éltetett, sok rendbéli áldását fejemre kiárasztotta.

Ezeket mondom az imádandó Szent Háromság egy

Istent áldom, imádom, és magasztalom, mert az az, a kinek ama jó lelki ismeretök kézbe adásának a Szent keresztységnek Sacramentumába nevetem felvette kereszténységemet jól indította, Szent ismeretére juttatott, igaz hittel élő reménységgel megajándékozván, Méltóságos uri állapotra, abból fejedelemségre felemelt, és a ki minden dolgaimban véghetetlen kegyelméből igazgalt az hadakban alkalmatossággal, bátorsággal megáldott, és a ki sok gonosz akaromat megszegyenítelte, sok ellenségim ellen szép győzedelmekkel megáldott, nyomoru hazámat marokni nemzettségemmel megtartotta és oltalmazta: és az a ki az én hazámnak gondviselésére elégtelenségemből elégségessé, tudatlanságomból annyira való okossággal tudositott, hogy tizenhat esztendőknél elfojásiban ellenségünk lovaiknak lábok hazánk földét nem nyomták: Mit kívánhattam volna az én Istenemtől ezekenél egyebet, holott jó egésséggel ingyen való kegyelméből megáldott volt. Ennek egyedül tartoztam az hála adással, ha arra elégségem volna, de minthogy az ember magától az jónak még tsak meggondolására is elégtelen azért kérem ő Szent felségét hogyha mi részetskéjét életemnek hátra tartotta, vezérelljen igazságosan, és tegyen elégségessé szent Lelkének tiszta vigasztalása által, szerelmes szent Fiáért, hogy utolsó órámig reám kiöntött, s velem közlött bőséges kegyelmességét ditsérhessem, áldhassam, magasztalhassam, hálaadó könyörgésem által Amen.

Mivel pedig a mi bűneinkért mind fejenként a testi halandóság alá vettünk, mellytől senki meg nem menekedhetik, én is ha mostan az én Istenemnek súlyos kezeit viselvén, magamban gondolkodván állapotomról nem tudván mit végezett el Isten ő felsége fölőlem, hogy szintén készületlenül ne találtassam, mindeneknek felelte igyekezem a felséges Istennel megbékélleni, az én idvezítő Ur Jézus vérevenek erejével Sacramentumaliter minden alkamatassággal élvén, el nem mulattam, kinek érdemében bizván, Religiomat Isten kegyelmességéből az igazságra adatott az igaz Apostoli Szent Evangeliumi valláson fundálni erőlködtem és abban meggyűkerezni, s lelkemet megnyugotni fáradoztam, úgy hogy e napiglan soha senki nem mondhatja méltán, hogy semmi változó rendeknek persecutiójokban hitemet (mellyben keresztényen szülőimtől educáltattam, noha papista fejedelem házában nevedtem ötödfél esztendeig) megszeréltem volna, Istenemet elárultam volna, Hazámhoz

is oly állhatatos szeretetett viseltem, hogy soha véle nem ellenkeztem, hanem szabadságára vigyázó tagaival egyet értettem és később voltam eksziliúmatok kárvalásaimmal is inkább szenvedni, hogy sem mint veszedelmében, romlásában egyet értenék némellyekkel. Atyám fiaitól, Híveimtől intetvén, nem hattam szintén utolsó órára Dispositiomat: Akarván azért tisztetnek ebből is eleget tenni, házámhoz és benne lévő híveimhöz való szeretetemet igyekezővén declarálni, az ide alább specificált intéseket hozzájuk sincerus affectusomból akarván tenni, intek sótt obtestálok minden rendbelieket, ha mi-ben fogyatkozás esik, abból senki engem meg ne ítéllyen, és koporsóm után senki gonoszul negyalázzon, mert szánszándékkal senkit közülök gonoszra indítani nem akarok; hogy ha pedig fogyatkozások lesznek, vagy elégtelenségem vagy hosszu időktől fogva való betegségemtől származott ilyen nagy erőtlenségemnek tulajdonítsák, mert csak az egy Isten tudja ezeket is, melly nagy fáradsággal viszem véghez, ha vihetem is.

Az országokat benne való Statusokkal együtt és szabadságokat, és törvényeket, régi jó szokásokat, rendtartásokat, mint és mitsoda utakon szokták megtartani a Fejedelmek és mint végezték elis magokkal együtt nem látom szükségesnek hogy azokkal a példákkal papirossat töltenék és időt vesztegetnék, noha ugyan eleget mondhatnék, két okra nézve Studio elhagyom. Első ok mert vadnak köztetek olyak, kik sokat olvastanak a Görög és Római Birodalmoknak veszedelméről, hogy ide a Sinai és Persiai birodalmat ne hozzam: másik ok mert a magunk nemzetünk veszedelme nem homályosabb azoknál; Mindazon által kívántatik szükséges képen, hogy az én szerelmes ötsém az igaz haza oszlopaival (kiket immár az országra való gondviselésre országol magok mellé rendelték) azokról ő kegyelme megemlékezék, szüntelen szeme előtt viselje, elméjében forgassa, mitsoda okkal kellett ő KeGYelmének akkori electiójára menni fel, azt tudgyuk, hogy eleitől fogva semmi inkább nem vesztette a mi szegény hazánkat, sótt az egész Magyar korona alatt levő Országokat, provinciákat, mind az magok között való ördögi irigység, halálos gyűlölség, rettenetes pártütések, fejedelmekben való válogatások, mellyből nagy árultatások, és abból nagy Familiáknak elfogyások következik, azonban az ország utolsó romlásra jutott.

(Folyt köv.)

Egy kis tetsvény.*)

Nevelés egy teremtmény ez az ember: mert mig egy részről birkatürelmü, másrészt oly állhatlan, sótt — no nem mondom mi, hiszen hasonlít hozzám — mondhatni, az az hiszen a jó neveltségü csak nem lehet olyan aluszékony, tunya, mint az együgyü falusi liba; azért csak virgónságának tulajdonithatni azt, hogy más ablakját beverdesi. (Mert csak az irigy, tunya melancholi-

kusok tulajdona az, hogy még azon előljárói sem szenvedhetik, kik a népeknek csak a legjavát akarják. (L. Bolond Miska 1861-ki naptárát.) De hiába, mikor nincs nehezebb, mint észrehozni az embereket. — Okuljunk azért szerelmes állhatatlanaim, (ha még ilyenek is tudnának lenni) és szemünk előtt tartván Eva anyánk állhatlanságának szomorú következéseit, férfui állhatatossággal tűrjünk, miután tudjuk, hogy türelemmel vihetjük véghez az öngyőzelmet, melynél mint tudjuk, nagyobb győzelem nincs; minthogy ezáltal leszünk saját urakká; — Sajátunk urává ugy sem szükség lenni; miután annak van már ugy is elég ura. — Aztán türelemmel szereshetjük a testi erőt is, (minek előpéldai a juhászok lovai); mi drágább pedig, mint az egészség? Sőt a türelemnek jutalma is van: mert, mint a magyar mondja: tűrőké, szenvedőké a pelengér! Ki ne lenne tehát türelmes?

És mégis én vagyok az a legkülöncebb teremtés, a ki még azért is megboszankodtam, mivel az emberiségnek egy piritó (viritónak nem mondhatom; hiszen nem volt zöld) ága „jó napot“-tal válaszolt, midőn én „jó éjszakát“ mondanék; s ugy annyira, hogy eltökéltem magamban, miként ezért a fickón, ha másképp nem lehet, ugy állok boszut, hogy máskor neki „jó éj-dényt“ mondván, azt sem tudandja mi ez; — mint midőn én olvasván egy lapban az „idény-cikkeket,“ mindaddig nem értettem, mig a hirdetés végén nem láttam, hogy azon idény-cikkek (melyekből legalább is annyit szerettem volna megvenni, mennyi kipótolhatta volna ezt a legközelebbi korszakot, melyet leghelyesebben nevezhetünk „ezüst korszak“-nak, minthogy ez alatt oly bőviben voltunk az ezüstnek, hogy még a fejünk is meg-ezüstösödött) nem az idő, hanem a divatcikkeit; u. m. gombokat, sarkantyukat sat., jelentik. Ezzel gondolám, hogy ötletemnek még azon előnye is lesz, hogy az éj-dény szóval a magyar nyelv szótárának oly nagy hézagát pótlom, mint a kik az idő, járda, hatás helyett, az idény, járdány és hatványozás szavakat fölaltálták: — pedig nincs előnyösb köszöntés, mint a „jó napot“ mert ez, melyet egykor „paraszt köszöntés“nek neveztek azok, a kik ezt jelenleg annyira fölkarolták, hogy ennek használása nélkül rájuk sem lehetne ösmérni, mindenkorra alkalmas lévén, vele saját vágyunkat is kimondhatjuk a nélkül, hogy azt valaki észrevenné.

A civilisatio ugy hozza magával, hogy az ember vendége iránt előzékeny legyen; annál inkább szükséges pedig a magyarnak előzékenynek lenni, mivel különben ösmeretes vendégszeretetére kétség háromlik; azért, miután tudják a magyarok, hogy az előzékenység a köszöntésnél kezdődik, s hogy a legcélszerűbb köszöntés: a „jó napot“, mért nem mennek vendégeikhez? hogy nekik „jó napot“ mondván, fölmentenék őket azon — rájuk tukmánt — mindennapi foglalatosságuktól, melytől ők vágyva vágyván szabadulni, nekünk egy szivből szóló adieu-t mondhassanak. Amen!

K. F.

*) Mások „plakát“-nak nevezik.

Külföldi levelek.

VI.

Róma. (A Scipiok sirja, és a catacombák.) A ki Romában volt, vagy a város térképét ismeri, és eddigi leveleimet figyelme méltatta, látni fogja, hogy én tapasztalataim és jegyzeteim előadásában mindig bizonyos irányt követtem; s anélkül hogy a csekélyebb érdekűeket összehalmoznam, a legnevezetesebb tárgyakat vévén tekintetbe, azokat helyirati láncolatba kapcsoltam.

Utolsó leveletem a Colosseummal végeztem:*) innen nagy Constantin diadalive alatt elmenvén, a via di S. Sebastiano, vagyis a hajdani via Appiára jutunk, melynek nevezete ama büszke és makacs sabin eredetű nemzetségre emlékeztet, mely utóbb oly hatalmassá vált Romában, mindig a kényuralom részén állott, s a patriciusok és nép közötti kemény harcokban, a nép megátalkodott ellensége volt. Azon Appius, kiről jelenleg szölok, Claudius melléknevet viselt, és mint censor, ama híres, kövel borított s az utak királynéjának (regina virum) hivatott országuton kívül, még vizet is vezetett a városba, az aqua Claudiát; különben őseinek vére forrt-ő benne is: „jam inde antiquitus insitam pertinaciam familiae gerendo, solus censuram obtinuit,” mondja Livius (L. IX. C. XX.) Az ut már a városon kívül, kertek között vezet. Jobbra maradnak Caracalla fürdőinek nagyszerű romjai, melyekből annyi becses szobor, oszlop, mozaik került már ki a muzeumok ékítésére; balra találjuk a Scipiók sirboltját, jobban mondva a sirbolt üregeit; mert sem az épület fölötte nem áll, sem ezen nagy férfiak hamvai ott többé nem nyugosznak és mindössze is csak néhány emlékkő és sirirat látható, a terra puteolanoba vajt földalatti folyosókon. De az utas tisztelettel illeti ezen emlékköveket, melyeket oly nagy szellemek környeznek; és boldognak érzi magát, ha azok töredékeiből néhány darabkát keblébe rejthet.

Legyen szabad itt, az emberiség becsületére, néhány történeti jegyzést tennem a Corneliusi nemzetségről; azon nemzetségről, melynek az erény őstulajdona volt, s a melyben annak szeretete apáról fiura szállt. Már a Scipio nevezet is (a görög *σκιπίων* -ból), mi botot jelent, dicséretét hirdeti; mert az első Cornelius, ki feltűnt, vak atyjának öregségében bot gyanánt szolgálván, annak hűséges támasza volt. Utódaí ezen melléknevet, mint a fiui tisztelet és kegyelet emlékéit mindnyájan megtartották. Ezek közül volt;

Lucius Cornelius Scipio Barbatus, consul 298. K. e. a samnisek és lucanok legyőzője. Ennek fia L. Corn. Scipio consul 259. censor 258. Kr. e. elvette a carthagoiaktól Sardiniát. Koporsója 1780. találtatott fel és a vaticani muzeumban van. Fölrását, mely a latin nyelv legrégebb emlékeihez tartozik, nagy sajnálatomra, időrövidsége miatt le nem másolhattam; mindamellett, hogy a régiségárban három órát töltöttem.

*) Az erről szóló levél elveszett. Kérjük annak ismételt megküldését. (Szerk.)

De micsoda ott három óra, hol az ember napokat eltölthetne, s ugyszólván nem látja az erdőtől a fát!

Ennek két fia volt: az egyik Publius Corn. Scipio consul 218. kit Hannibal a Ticinonál megvert, de fia Africanus megmentett. Elesett mint proconsul Spanyolországban, az Asdrubal elleni harcokban 212.

A másik fia: Cneius Corn. Scipio Calvus consul, 222. győzedelmesen harcolt a gallusok és a carthagoiak ellen; hanem midőn testvérétől Publiustól elvált, Asdrubal által leveretett, és megöletett, 29 nappal testvére halála után, Antigorgis mellett, Spanyolországban.

Publiusnak ismét két fia volt: P. Corn. Scipio Africanus major, a zamai hős; ki már 24 éves korában, mint praetor, megverte a carthagoiakat Spanyolországban; és ezen tartományt, mely atyja és nagybátyja szerencsétlensége után elveszett, négy év alatt, (210—206) ismét visszafoglalta. 205-ben mint consul azon rész és sokaktól kárhoztatott tervét, hogy elhagyván Italiát, a háborut átviszi Afrikába, hogy e szerint Hannibalt Italia elhagyására kényszerítse, dicsőségesen végrehajtotta, és győzelemmel megkoronázta. 194. ismét consul, nem sokára censor, és princeps senatus, testvére Lucius alatt, mint annak legatusa szolgált Ázsiában. Nagy ember, ki a katonai bátorsághoz tudományzeretetet, emberieiséget, mérsékletet, önzetlenséget csatolt (sértetlenül visszaadván Allutius spanyol főnemes elfogott menyasszonyát). Hazajövé a patriciusok iránti nagy hajlandósága miatt, meggyűlöltette magát a nép előtt, megvesztegetésről vádoltatott, s mivel e fölötti boszúságában a törvényszék előtt megjelenni vonakodott, száműzetett. Meghalt mezei jószágán Linternumban; halálos ágyán kérvén feleségét, hogy hamvait ne a Scipiok sirboltjában, hanem ott helyben takarítsa el „ne funus sibi in ingrata patria fieret.” (Livius L. VIII, C. XXXIII.)

Publiusnak másik fia: L. Corn. Scipio Asiaticus, nagy Antiochusnak, Syria királyának legyőzője, 190. Kr. e. consul, Magnesiánál Lydiában alapította meg hadidicsőségét. Testvérével együtt elítéltetett, s midőn a fizetendő összeg miatt minden javai eladatnának, a romai nép szégyenelvén hálátlanságát, annyival ajándékozta meg, hogy egyike lön a leggazdagabb polgároknak. Minő szép vonás a nép jellemzésére, melyet háborgó emberek elcsábíthatnak ugyan, és hálatlanná tehetnek; de ha saját természetes ösztönét követi, hibáját csakhamar belátja és megadja a valódi érdemet illető elismerést!

Cn. Corn. Scipio Calvusnak fia! P. Corn. Scipio Nasica, 222. consul, dicsőséggel harcolt a lusitanok ellen. Korának legjelesebb jogtudósai a senatus által legjobb embernek ítéltetett, ki egyedül méltó arra, hogy a nagy istenanyának, Idaeae maternek képét, mely Galatiából Italiába szállíttatott, és már Tarracinába érkezett, Ostiában átvegye és Romába hozza. (Liv. L. IX. C. XII.)

Ennek fia: P. Corn. Scipio Nasica Corculum, 155. consul, legyőzte a dalmatákat.

Ennek fia: P. Corn. Scipio Nasica Serapion,

a Grachusok halálos ellensége, megölette Tiberiust 133. Kr. e.

Unokája Metellustól fiának fogadtatván, fölvette a Metellus Scipio nevet.

P. Corn. Scipio Aemilianus Africanus Numantinus, — a derék Paulus Aemiliusnak fia volt, és a nagy Scipio egyik fia által örökbe fogadtatván, a Corneliusi nemzetségbe olvadt. 148-ban Kr. e. consul, ostrommal bevette Carthagot (146) és annak égésekor, mintegy jóslélekkel, saját hazája sorsát megkönyvezé.

Bocsánat a kitérésért! De ezen kitünő nemzetség, mely a jeles férfiak egész sorozatával ajándékozta meg a köztársaságot, megérdemelte, hogy temetkezési helyén róla tüzetesebben szóljak, kimutatván: miszerint az oroszlánynak a kölyke is oroszlánnyá.

A siriratokból, mint legtisztábbak és* legépebbeket a következőket jegyeztem fel:

L. Corneli. L. F. P.
Scipio Quaist.
Tr. Mil. Annos
Gnatus. XXXIII.
Mortuos. Pater
Regem Antioco
Subegit.

A másik:

Cornelius I. I. L. N.
Scipio Asiagenus
Comatus. Annorum
Gnatus. XVI.

A harmadik:

Caeciliae
Q. Cretici F.
Metellae Crassi.

Kezdett utunkat tovább folytatván, Drusus diadalkapuján kimegyünk, s itt elhagyjuk a város védfalait, és balra mintegy fél mérföldnyire, a catacombákat, az első keresztények temetkezési helyét érjük. Ezek az ugynevezett terra puteolana, vagy puzzolanába ásva, több mérföldre kiterjednek a város körül, és minden irányban szétágozva, több egymásfölötti emeletek, alagutak és kamarákból állanak. Én kettőt látogattam meg: a sz. Sebestyénről és sz. Calixtusról nevezetteket. Ez utóbbi valamennyi között legérdekesebb, épsége, terjedelme, s a benne talált régészeti emlékek becsességénél fogva. Számptalan martyrok, — kiket a véredények és a sírkövekre vésett kinzószerekről, minők a bárd, harapófogó, kalapács, s. t. lehet megismerni, — és sok ezer más keresztények nyugosznak itt, a keskeny folyosók oldalfalaiban, vízszintes irányban, egymás fölött.

Tudom, hogy a catacombák, másként „cryptae arenarum“ vagy „arenaria“-k neve és eredete fölött nagy vita volt az archaeologok között; midőn azokat némelyek a pogányok, — mások a keresztények, — és ismét mások a pogányok- és keresztényektől származtatták. Ebbe nem bocsátkozom: egyébiránt mindegy, akárki kezdette,

és akármi okból kezdette ezen földalatti üregeket; annyi bizonyos, hogy az első keresztényeknek temetője- és az üldözések idején menhelyeül szolgáltak; hol egyszermind az isteni tiszteletet tartották; mint a még mai nap is létező, régi frescoképekkel ellátott kápolnák és oltárok mutatják. Szent borzalom futott el, midőn ezen sötét üregeket gyertyafénynél szemlélém, és nem egyszer gondoltam a halál árnyékára, s a belőle támadó örök világoosságra. Először is sz. Calixtus kápolnájába vezettem, hol azon nagy márványlapról, mely ott őriztetik, és hihetőleg oltárkö volt, a következőket olvastam; a mennyire hamarjában, és ily kétes világnál olvashatám: HIC CONGESTA JACET QUAE RIS SI TVRBA PIORVM CORPORA SANCTORVM RETINE(NT)*) VE(NE)RANDA SEPVL CRA SVBLI(ME)S ANIMAS RAPVIT SIBI REGIA COELI HIC COMITES SYSTI PORTA(NT) QVI EX HOSTE (TR)OPAEA HIC NVME(RV)S PROCE(RV)M SERVAT QVI ALTARIA XRI HIC POSITVS LONGA VIXIT QVI IN PACE**) SACERDOS HIC CONFESSORES SANCTI QVOS GRAECIA MISIT HIC IVVENES PVERIRVE SENES CASTIQVE (NE)PO(TE)S QVIS MAGE VIRGINEVM***) PLACVIT RETINERE PVDOREM HIC FATEOR DEMASVS VOLVIT (ME)A CONDERE MEMBRA SED CINERES TIMVI SANCTOS VEXARE PIORVM.

Innen mentem folyosóról folyosóra, kápolnából kápolnába, emeletről emeletre; míg végre oly mélyen a föld alá jutánk, hogy a lég már sűrűdni kezdett, s annak fojtó természete miatt, majd az én gyertyám aludt el, majd a vezetőmé. Megvallom, itt kissé kellemetlenül érzem magamat annak meg gondolásakor: hogy mi történék velünk, ha valamiként mindkettőnk gyertyája egyszerre elalunnék; főképp midőn vezetőm fölfedezé, hogy a gyufáit odafenn feledé; mert hogy ebből a tömkelegből, segítség nélkül, még ki is szabadulhatnánk, azt alig hihetém. Ugy pedig még sem akartam volna kimulni, mint az üldözött keresztények, kiket a pogányok, ha a catacombák rejtekajkait fölfedezték, mig ők zsolosmaikat énekelték, elevenen befalaztak. Mindamellet is nyugodtan és szentelt komolysággal vizsgálgattam, különösen a vértanuk siratait. A legszebb és legjobban megőrizett kövek egyikén elől horgonyt láttam, vízszintes irányban fekünni; vele egy vonalban pálmafa, s a pálma mellett galamb. A horgony és pálma füzérekkel összekapcsolva, s a füzérek fölött ezen irás: VRBICA. Általában a pálma és a galamb, a catacombákban igen gyakori.

Itt vagyunk tehát ezen világhírű nekropolisban, mely a keresztényeknek az üldözések idején, Nerotól Diocletianig (64—305) és így majdnem három századig, templomul, menhelyül és temetőül szolgált; hol minden lépten, nyomon a szentek ereklyéivel, az őskeresztények magasztos szellemének megbecsülhetlen emlékeivel, az istenes élet, szüzi es erény, rendületlen hit és véres dicőség pálmáival találkozunk. Mintha most is hallanám,

*) A zárjelek közötti betűk az eredetű összevonottak.

**) Az E a C-ben.

***) Az I a G-ben.

azon szent éneket, mely a föld alatt zengett istennek dicséretet, mert a földszinén a jámborok torkába fojtott; mintha most is látnám a fáklyák lobogását, midőn valamely vértanu sirját környezve, bemutatattik a legszentebb áldozat; mintha most is érezném a meggyújtott tömjén illatát, hogy a szorult és egészségtelen levegő káros hatását mérsékelje. És ha mindezeket végig gondolok, föltárva látom előttem a könyvet, mely magában foglalja a kath egyház fényes szertartásainak természetes magyarázatát; melyek még akkor is elegendően indokolva volnának, ha semmi magasabb értelemmel nem bírnának. De ezen tárgyba, melyhez Chateaubriand szent ihlettségű tolla kívántatnék, nem bocsátkozom; ámbár lelkemben még most is rezeg az érzés, mely akkor keblem húrjain végig futott, midőn a catacombákat meglátogattam.

Csak a sirok őrével, azon szőrszálhasogató mogorva vén emberrel nem tudtam megbarátkozni, ki mindamellett, hogy egy francia társasághoz csatlakozám, melynek hét személyre volt engedélye, visszakényszerített Romába, hogy saját személyemre külön engedelmet szerezzek; mi a bérkocsison kívül, fél napomba került. Ezen embertelenség kissé megzavarta kedélyem hangulatát; s azért a signor custode markát, midőn felém nyujtotta volna, — üresen hagyám; s a várt borraivalóért őt én is Romába Patrizi bibornok palotájába utasítám.

Pados János.

Levelezések.

Torontálmegye, január 23-án. Hol az önkény a törvényt igazi utjáról leszoritja, hogy saját egyéni vágyait és korlátlan parancsoló hatalmát előmozdítsa és föntarthassa, ott a népek boldogítása szabadságuk fölvirágzásával nem emelkedhetik azon pontra, melyet a teremő az emberiség számára rendelt, hogy kiki háboríthatatlanul mozdítsa elő saját üdvét De a korszelleme, e világító oszlop, melynek sugarai mindig tovább — még a legsötétebb keblekbe is behatni kezdenek, mindig több és több világosságot terjesztvén szét, megmutatja azon egyedüli igaz utat, a melyen a népek boldogságuk forrásának föltalálásához jutnak. Ne csodálkozzanak tehát azok, kik az egy cél felé törekedő testvérek közt az egyenlenséget terjesztő átkos fegyvernek többé hasznát nem vehetik, legyen az bár az olcsó igéretetek tenger csillámival megrakva; mert a nemzetiségek jogos napja derülni kezd annyi szőszegések hosszú sora után; az igazság öntudata megmenté a jó honfiak keblét a kétségbe eséstől a balsorsban akkor is, midőn a remény biztató sugarai körülöttünk végképen kioltattak.

A vést károgó jós madarak bérelt pokoli hangja nem érte el célját; a sok különböző hírek után a szerb vajdaság visszacsatolása nyugtatá meg legjobban a kedélyeket és ezek után az — a mi már ugyis köztudomásu dolog, — hogy beodrai Karácsonyi László megyénk főispánjává neveztetett ki. Az örömhíre minden község ünnepet ült, a szerb, román és magyar zászlók

mindenütt a legnagyobb lelkesedéssel kitűzettek, és a testvéri kibékülések hosszú sora elkezdődött az a végre adott lakomák alkalmával és mindenütt a legszebb eredményt születték; mert az eddigi visszavonultság után itt volt alkalma meggyőződni sokaknak a szebbnél szebb beszédekből arról, hogy az összetartó egyetértés mily biztos erő saját javunk föntartására.

Megyénk lakosinak közohajtása főispánunk kinevezésével kielégítettén, az a fölötti örömet minden község képviselőjüknek személyes tisztelgése és hódolatuk kifejezése által siettek kifejezni. Ime itt nem hagyhatom említetlenül, mint egy régi árnyképet az erőszakos önkényteség sötét világából fölhozni, midőn csak a pusztá erő parancsnak engedve, minden lelkesedés nélkül kellett hol egynek, hol másnak tisztelgés-képen kiállni; mily nagy ellentét van amaz és a mostani között, most egyedül a szeretet és a tiszta szivből jött érzelmek szavai tolmácsolják lelkesedésünket azok irányában, kiket a bizodalom polcán fölöttünk látni szeretünk.

Egy emlékekkel és egy felejthetlen nappal bírnak azok, kik e f. hó 21-én Beodrán szivük sugalatitól vezetve az öröm és hódolat kifejezését oly méltán mutatták be annak, ki a különböző nemzetiségek lakta megyében azoknak minden csekély elágozó igényeit mindenkor egy jóra vezető egészszé olvasztani és azoknak boldogságát azáltal előmozdítani főtörekvésének ösmerte. A jelenvolt több százakra terjedt ünnepélyes, szint öltött sokaság nagyságos Burghardt Rudolf megyénk tisztelt prépostja vezetése alatt indult meg a közszereketben álló főispánhoz, a számos magyar, szerb és román nemzeti zászlók elővétele mellett, és hogy mint kibékült testvérek jelenünk meg, annak jeléül a zászlók fölcserélve vitettek és a magyaron szerb, a szerben és románon pedig magyar szalagok diszelegtek a 1848 fölirattal. A jelenvoltak érzelmeit és vágyait jeles szónoklatba öntve a föntnevezett nagyságos prépost ur tolmácsolta 50 község nevében magyar nyelven; elmondván mind azt, a mit egy honfi kebel hazája boldogítására képes és köteles, fölhozván őseinktől hagyott egyedüli örökségünket a törvényt, a melynek megőrzését — mondja a tisztelt szónok — és védelmezését reánk bízták, s azért ha abból egy lépést elmulasztanánk, azonnal eltávoznánk elhunyt eldódeink dicső példájától. Mi követni fogjuk azoknak nyomdokait — mondja tovább — és ösmervén Méltóságod igazság szeretetét egész bizodalommal hisszük, hogy megyénk területén csekély támogatásunktól segítve, ellent álland a rosz akaratuak cselekedeteinek. A nagy hatással elmondott szavak után egy dörgő „éljen“ volt a felelet bizonyosságul annak, hogy egy szivvel és lélekkel mindegyik arra működni törekedik. Erre a főispán ur gyengélkedő egészsége miatt röviden fejezé ki köszönetét a szónoknak úgy mint a jelenvoltaknak azon bizodalomért, a melyet oly osztatlanul belé helyeznek, és igéré, hogy a feladat nehézségét a jog és közös kívánatok kielégítésével teljesíteni minden körülmények között szent törekvése leend. — Ezután a szerbek részéről Vassilie Dimits oroslá-

mosi szerb lelkész ur szólalt föl, kinek szivhez szóló beszédét lefordítván, közölni annyiból is érdemesnek vélem, hogy lássa mindenki, hogy szerb testvéreink miként éreznek irányunkban s azért, hogy a jelenvoltak közül sokan kik tán nem értették, tartalmát egészen tudhassák. A beszéd ez:

„Méltóságos főispán ur! Könyes szemekkel tekintünk a 1848-i évre, a melyben a baráti szeretet és testvéri összeköttetés ajtai közöttünk bezárattak; ellenben a gyűlölség és irigység ajtai fölnyitattak. Ezen szerencsétlen esztendő sok szülőket, családokat és gyermekeket siralomba ejtett s gyászba öltöztetett; sok családokat kipusztított és sok gyermeknek magyarnak mint szerbnek árva nevet adott. Mindazonáltal ma ütött az óra, a melyben a gyűlölség és ármány rakta ellenségeskedések gyöngé alapra épített falai összeomlottak, hogy a régi összetartó kapocs bennünket ismét egybefűzön; a mi végett a testvérbarátok a magyarok és szerbek összegyűltek, megülekeztek, barátilag megcsókoltak egymást és a multakra a feledés sűrű fátyolát borították. — Azért is a mint sz. Pál apostol Kreta szigetén hagyván szeretett fiát Titust, mondá neki: azért hagylak Kretában, hogy az el nem végzettek végezd be; ugy téged is méltóságos ur a fejedelem nevezett ki, hogy te mint jó hazafi a mi kívánságainkat, a mi fájdalomainkat és szükségünket ösmervén, a népek boldogítására működhess; azokat a könyeket, a melyek mai napig szomorú sorsunk fölött folytak letöröljed, bánatos szivünket megvigasztaljad: így az el nem végzettek erélyesség által helyre hozzad. — Megyénk szerb fiainak nevében szölok tehozád, és hódolatomat azokéval egyesülten néked benyujtom.

Méltóságos ur! a te főispáni kinevezetésed hírére megyénk szerte minden igaz honfi keblét örömhír tölté be, és eme örömhír nemcsak a városokban, nem csak a falvakban, hanem a legtávolabb eső kunyhókban is vízhangzik; mert méltóságod kegyessége, leereszkedése és ösmert jó bánásmódja mindnyájunkat meghódított tudván azt, hogy méltóságodba a legőszintbben bizhatunk, ügyeink szószólója leend és teendőt oda irányozza, hogy a mi közös javunkat előmozdítsa. Mi tehát méltóságod irányába oda ajánljuk magukat, és azon szeretetet, a melyet sz. István koronája alatt együtt élveztünk, valamint minden jót és roszt együtt közösen megosztottunk: kívánjuk a régi szeretetet ismét együtt élvezni.

Fogadja tehát ezen tiszteletünket és röviden kifejezett ohajtásinkat hazafiui kegyelettel; fogadjon mindnyájunkat szárnyai alá, mert hisszük, hogy méltóságod a népek közt különbséget tenni nem fog; mi pedig ezentul mint közös hazánk hű fiaii egymást szeretni és egy lélekkel előmenetelünkre közreműködni fogunk.

Ismételve ajánlom az egész szerb népet és az ő közügyeit neked, mint kire azok elintézése bizva van és kívánom, hogy a haza boldogságára sokáig élj! . . . Zsvio!!! hangzott erre a föllekesült keblek ugy legyen, melynek megszünthe után a főispán ur nagyon alkalmilag hozá föl beszédébe feleletül szerb nyelven az együtt élt egyetértő idők bizonyosságára rámutatván a teremben függő jellemző képekre, mondván: „hol látjátok, hogy azon korban valaha a magyar a szerb ellen küzdött volna; ellenkezőleg néztek azon idők megörökösítését, mikor mindent együtt osztottak meg, a jó és ros sorsban ott voltak a haza jogainak védelmezésében, ugy ígérem, hogy tehetségemhez képest mindig azon leszek, hogy ama századok előtt kötött szent frigyét ezután is köztünk mindnyájunk meglegedésére föntarthassam. — Ezután a románok részéről Serbán Vince román lelkész ur szólalt föl; de nagyon sajnálom, hogy azt nem közölhetem — ezáltal sokak kívánságát kielégíthetni — miután sem nem értem, sem pedig fordításba meg nem kaphatám; de hiszem, hogy ama oly sok és zajos „szetreaszke“ kiáltásokkal kísért szónoklat a testvér keblekben mindenkor vízhangra találand.

Azóta a tisztelgések sora mindennap tart, hol egyik, hol a másik község küldöttsége siet örömet nyilvánítani azon férfi irányában, kit a megye 24 évi tettus szolgálataiból ösmer, a mely évek fáradaimi legszebb jutalma az, hogy a nép ez idő alatti bánásmódja végett „kegyes atyjának“ nevezi megyszerte.

Mi pedig kik ott jelen voltunk örömtelt szivvel térénk vissza hajlékinkba, meggyőződvn arról, hogy a népek egyenetlensége által rövid ideig főnállni szokott kormányzat nem lehet állandó, és hogy a régi megyei élet működésének visszahelyezése csak oly jeles és tapasztalt férfiak által foglaltatik el, kiket a kétségbe ejtő helyzet semmi körülménye sem bír eltántorítani.

Az egyetértő népek istene legyen velünk.

Vas Borona.

T Á R C A.

Heti szemle.

— A „Narodni Listy“-nek írják Bécsből, hogy Schmerling, Lasser, Plener és Kalchberg urak, választmánynyá alakulta a cseh alkotmány kidolgozására. — A választmányhoz csatlakozásra, melyben Schmerling ur a jobb oldalt, Kalchberg a baloldalt képviseli — Széchen gróf is felszóllított, mit ő e szavakkal utasított vissza: „É szerint most is csak az történik, mi ez előtt. Melyik sláv, lengyel vagy tót ez urak közül? Bach alatt is németek szervezték Csehországot.“

— Bizonyos Tinti ur. A „Lloyd“-nak írják Bécsből, hogy az első osztrák gazdasági gyűlésen b. Tinti aggályosan figyelmezteté a bécsi gazdasági egyület, miszerint a magyar óvári intézetet a magyarismus veszélye fenyegeti, miért is hathatos lépéseket kellene tenni annak meggátlására, sőt talán jó volna az intézetet osztrák földre áthelyezni. Erre a „Györi Közl.“ azt kérdi: hát az ország kell-e még?! hisz azt is a magyarismus veszélye fenyegeti.

— Valamint Angliában van egy könyomatu lap, mely napról napra gyorsan közli az angol lapok nevezetes híreit

és cikkeit német fordításban a németekkel, — ezen „Englische Correspondenz“ példájára, Pesten is alakul egy írásbetűkkel nyomott német közlöny, mely lehető leggyorsabban tolmácsolja a külföldnek mind azt, a mi a magyar lapokban megjelen és némely saját híreket is. Cime: Scharf's „Ungarische Correspondenz“, melynek első próbavét most veszük. A lap február 1-én kezdé meg pályáját; megjelen mindennap, a pesti lapokkal együtt reggel, melyeknek tartalmát már közli. — Az országgyűlés megnyitával az illető gyűlésekről maga is ad gyorsan jelentéseket. Az előfizetési díj havonként a birodalomban 15 ft. ausztriai értékben, külföldön 10 porosz tallér.

— Január utolsó napján Versecen fényes bál tartatott, mely egyszersmind testvérisülési ünnepnek volt kitzve. Az utóbbi magas cél tekintetéből, Versec városa a temesi főispán Damaszkín János ur látogatásának tiszteletében részesült, ki is nevezett napon külön vonattal délutáni 4 órakor mintegy 34-ed magával (köztük Murányi, gróf Schmettow, gróf Bethlen József, báró Atzél, Nicolits bárók, Reményi, Missics, Gyika, Lazarevits, Baich, Duka bárók, Miletz, Ónossy és e lapok szerkesztője sat.) a vasuton leindultak. Az érkezőket

Versec polgármestere fogadta. — szállásokról eleve volt gondoskodva Versec vendégszerető lakosainál. Esti 8 óraker a bál vevén kezdetet, a főispán ur lakásától fáklyásmenettel kísértetett a terem elejéig, a beléptő pedig hatalmas zsvióval fogadták. Nagy gond volt fordítva a terem kidiszítésére. Főfalán látható volt a felséges uralkodó arcképe, alatta Szerborszáig címere, lejjebb Duschán szerb császár arcképe. Az ellenkező falon Magyarország címere, és alatta Széchenyi arcképe. Az egyik ablakúrben átlátszó betűkkel olvasható volt: „És annyi balszerencse közt, oly sok viszály után, megfogyva bár de törve nem, él nemzet e hazán. A kárpitdiszitmények, valamint a zászlók a szerb és magyar színekben ragyogtak. Kedves szemgyönyör volt a bálozók izletes öltözékét nézni. A verseci németek és magyarok, de sok szerb hölgy is magyar öltönyben kecsgettette a nézőt; nem kevésbé kedves volt a szintén jellemző szerb öltözet is, melyet hölgyek és férfiak mutattak be ma. Frakkot alig egy kettőt láttunk. Az estelkezés alatt a polgármester hosszabb szerb beszédben köszöntött fel a főispánra, kijelentvén ez alkalommal, hogy a szerbek ezentul magyar testvéreikkel, kiknek hazát, szabadságot, jogegyenlőséget köszönhetnek rendíthetetlen egyetértésben kívánunk élni; hasonló szellemben nyilatkoztak Marányi németül, Missics németül, szerbül, románul, magyarul, és mások. Szünóra alatt Reményi oly szíves volt hegedűjét előhozatni és figyelmét a vendégszerető verseciek irányában egy pár csárdás, egy szerb nóta és a Rákóczy induló eljátszásával tanusítani. A mulatság mintegy reggeli fél 5 óráig folyt. A temesváriak pedig fél 9 óraker különvonattal visszaindultak megint Temesvárra azon reményvel, hogy a tisztalelkű hazafiaknak sikerülend még kien-gesztelni a kedélyeket, miket csak lelkiismeretlen önzők tudtak nyugtalanítani.

— Florian francia író héber költeménye „Eliezer és Naftali megjelent Bleuer Ignác magyar fordításában; kapható a fordítónál Pesten 2 sas utca; 20. szám, 50 kron.

— Az 1848-ki országgyűlés megnyitását ábrázoló kép, mely a felelős magyar ministerium és az országgyűlési követek közül 70-nek arcképét hozza, éppen most jelent meg ismét, és kapható Werfer Károlynál Pesten 3 fton. A képes Ujság külföldön tartozkodó nagy hazánkfia Kossuth Lajos arcképét hozandja legközelebb előfizetőink.

— Oláh Károlytól megjelent: Száz darab költemény, „igen csinos kiállításban Okolicsányi nyomdájából Debrecenben. A költemények tárgyai haza és szerelem, és mindkettő Oláh Károlyban méltó dalnokára talált.

— Biró Imre előfizetést hirdet „Korány“ című szépirodalmi, ha a közönség pártolja, évenként megjelenő zsebkönyvre. A 220—230 lapra terjedő kötet előfizetési ára 1 ft. 50 kr., diszidélványra 2 ft. 50 kr. A pénzek február végeig a szerzőhöz (Pest, főut, 2. sz. küldendők.) A könyv megjelenik april 15-én.

— Szajányról írják nekünk: Engedje meg, hogy lapjának 22-ik számában a Torontálmegye című s január 12-ről kelt cikkekre vonatkozólag némi felvilágosítással szolgálhassak ugyan is:

Midőn az igen tisztelt értesítő ur, kinek megyénknek legmagasabb foku tisztelőtét, s mind meg annyinemzetiségek nagyra becsülését bíró törvényes főispánunk mlgos Beodrai Karácsonyi László urra vonatkozó nyilatkozata az egész megye közönségének rokon érzetével találkozott, — mondom az igen tisztelt cikkirő alig értesíthetett kellőleg akkor, midőn cikkében azt mondja, hogy Nagy-Becskerek és vidéke tevő az első községi hódolatokat *).

Tehát a tisztelt cikkirő irányában nincs is, de nem is le-

*) Meg kell jegyezmem, hogy ha őseink méltó utódainak akarjuk magunkat nevezni, a kinevezett főispáni tisztelgés alkalmával teendő hódolatokat nem községi, hanem fiai hódolatnak kell nevezniük, mert őseink szokásos mondata szerint a törvényes főispán az összes megye mindenféle nemzetiségek atyja — ugyan onnan ered az, hogy a megjelenő tisztelgők a főispánnak kézsökölés által jelenték ki fiai hódolatokat. (Közlő.)

het semmi megróvni való, mert valóban a N. Becskereki magyar nemesség s a volt alkotmányos tisztviselők tevők az első tisztelgést s illetőleg fiai hódolatukat, — de azok után mi jöttünk, Bocsár, T. Hegyes és Szajány községek, és nem N. Becskerek vidéke, mert mi körülbelül N. Becskerektől 6 óra távolságnyra lakunk. — Élünkön Hertelendy Gyula ur által vezetettve több magyar és szerb zászlók lobogtatása közt, melyek közül legfényesebb lévén a volt Torontál szabadcsapat zászlója, egyikfelül a Boldogasszony képe, másik felül pedig Magyarország címere diszlik, mely is Szajányba a 12 nehez évek során keresztül egy öreg koldus által védetett meg az idegen kezek szennyétől, — — vonulánk fel a terembe, hol bennünket ő mlga főispánunk fogadott, — hol a többféle magyar és szerb nemzeti zászlókkal körülvéve, először is Hertelendy Gyula ur magyar nyelven, azután pedig nagyon tisztelendő Novakovits Demeter Bocsári szerb lelkes ur szerb nyelven üdvözlék, főispán urunkat mindkét testvér nemzet tisztelet teljes érzéseit tolmácsolandók, — és viszont lelkes főispánunk ugyan azon nyelvekben köszönő meg az iránta bebizonnyított s hű ragaszkodással fűszerezett tisztelgést.

Mindezek közt megemlítését érdemel még azon földmives is, kiről a tisztelt cikkirő szolt, hogy egy földmives emelt poharat a főispán egészségéért, nevét kívántam megyénk tisztelt egyéniségeivel megösmertetni; az szajányi 1. esküdt s 1848-ik évben volt bíró Takáts József.

Válasz.

Nagy-Becskerek 1861. február 1. Mondschein Ernő nagybecskereki gymnasiális tanár urnak a nagybecskereki hetilap 4-ik számában német nyelven igen hegyes tollal irt abbeli nyilatkozatára, hogy a Delejtű 4-ik száma ezek főnökét a gymnasiális igazgató urat gőzölgő pennával tudatlan és avatatlan fejfel szakértetlenül Ω jegy alatt rágalmazták, azért hogy mult hó január 14-én tartott „Te Deum“ alkalmával az egyházban a „Szózat“ nem énekeltetett, hogy az igazgató ur germanisator lenne, s mint ilyen a haldokló magyar nyelv tanításáról a szüléket is, hogy gyermekeiket arra ne tanítsák, lebeszélve; a szerzőt kihívja a sikra.

Ugyszinte január 28-án a Delejtű 5-ik számában több nagybecskereki uraknak, ugyancsak a fennérített cikk névtelen írójához azon felszólítás éttetik: hogy szavát adatokkal bebizonnyítsa, nehogy a rágalmazás bélyege a névtelen írón maradjon — válaszolok következőkben:

Bizonyos jó polgári módu szülék, kiknek nevét szerénységből ujságilag fel nem fedezem, helyben azonban eltitkolni nem fogom tanuim, de azért adataim bebizonnyítására Lukács József urra is hivatkozom, hogy nevezett igazgató ur ezen szüléknel oda működött, miként növendékeiket ne Szegedre — hol csak magyarul tanulhatnak — mely nyelv már ugy is haldokol, hanem Temesvárra tanulni vigyék — én ki az igazgató ur irányában mindig kitünő tisztelettel viseltetem — a szüléktől ezt hallva — bár e tény bennem nagy sensatiót okozott, az idő körülményeihez képest, hallgatással türtem.

Azonban felviradt a m. hó január 14-e, mely napon nálunk a visszakapcsolatásért „Te Deum“ tartatott és ezen isteni tiszteletre több jó érzelmű polgárság a karzaton csak azon okból megjelent, hogy a Szózatot énekelhesse, azonban ez háttérbe szoritatott, pedig a tanuló ifjuság is meglehetősszámmal mutatkozott, kik közül többen „atyáik érdemét“ a Szózatot könyv nélkül szavalni tudják — tehát Mondschein urként nem Diogenes lámpájával, hanem behunt szemmel is lehetett volna „Szózat“ éneklőre találni, csak egy „légyen“ szót ejtett volna ki az igazgató ur, és a „Szózat“ énekeltetik.

Nem kevés sulyt nyom a mértékben az igazgató urnak egy bizonyos körben kiejtett abbeli nyilatkozata is, hogy a „Szózat“ nem is énekelhető a katolikus templomban, mert zenéje — — no, de erre Somlyai János helybeli mészáros mester bővebb felvilágosítást adhat.

Hogy igazgató ur a volt kerületi kapitánnyal, de ki-

válték a polgármesterrel igen jó harmóniában élt, miről én magam egyszer egész tökéletességgel meggyőződtem, bennem a bizodalmatlanságot az igazgató ur irányában nagyon felköltötte, és így erős hitemmé vált: hogy igazgató ur a mult gyászos körülmények viharos árijaitól elsodortatva, ha nem is elvilleg, de talán békéje, vagy jövődjé tekintetéből, a megbukott rendszer eszméjénck némileg hódolt, és ezen hitemben, ha bár Damocles kardja hajszálon függne is fejem felett, mind addig megmaradok, míg az ellenkezőt tettel bizonyítva nem látom.

Reménylem hogy ennyivel a nyilatkozatot aláírt nagy becskeréki urak megfognak elégedni s a casinói jegyzőkönyvi roszalát egész kiterjedésében megsemmisítendik.

Most pedig édes Mondschein tanár ur, hogy öntől hátrálni ne látszassam, ki még eddig a csatákban sem igen hátráltam, tudja meg ön, hogy én vagyok, az a

Beliczay Sándor,

volt honvédtiszt, az 53-ik zászlóaljban*)

Temesvári ujdonságok.

* Temes megye bizottmányi közgyűlése f. hó 4én hozzáfogott a megye újá alakításának nehéz munkájához és a tisztikar megválasztásával a tetteleges igazgatás terére sietett lépni. Az első alispán méltóságára a közvélemény oly egyhangulag egy hazaszerte ismert hazafit emelt, hogy nem volt férfi, ki magát melléje még csak ki is jelöltesse. Ennél fogva Murányi Ignác egyhangulag, és roppant éljenzések közt lön első alispánul kikiáltva. A második alispánságra a vélemények látszólag oly annyira egyformán megoszoltak, hogy a felkiáltásokból nem lehetett kivenni, vajjon b. Duka Miklóst vagy Missics Jánost kívánja-e a többség és megvagyunk győződve, hogy a választók közül sokan önmagukat is nehezen tudták elhatározni, miután mind a két jelölt lelkes, érdemes hazafi, kiket mindenkor előtérben láttunk nemzeti érdekeink védelmében. Szavazásra kerülvén tebat a dolog, a főispán ur ő méltósága a második alispánságra Lazarevits Sándort, báró Duka Miklós és Missics Jánost tűzte ki. Majdnem három órai szavazás után az eredmény akként lön kibirdetve, hogy 442 szavazó közül 186 választó b. Dukára, 254 Missics Jánosra, 2 Lazarevitsre szavazott. A többi tisztviselőségek felkiáltás után töltettek be. Főjegyzővé lett: Ormós Zsigmond, (jelölt társai: Pottyondy Ferenc, Kiss Gusztáv.) Fizesékes táblalibrák: Medveczky János, (jelölt társai: Danszkay A., Scarlato J.) és Schevits János (jelölt társai: Petrovics Pál, — a harmadik elhangzott.) Főügyész: Papházy Miklós, (jelölt társai: Galgon Mihály, Vassics Péter). Központi főbíró: Prepelitzai Albert, (jelölt társai: Galgon M., Bogdan Vince.) Csakovai főbíró: báró Duka Miklós, (jelölt társai: Miletz Kálmán, — a harmadik elhangzott.) Verseci főbíró: Osztoics György. (jelölt társai: Gyika István, Pescha Svetozár). Marosmelléki főbíró: Tormássy Mihály, (jelölt társai: Mesko Gyula, Odor Samu). Lippai főbíró: Csiky Lajos, (jelölt társak: Bogdan Vince, Petrovics Vince.) A tisztválasztás ma kedden folytatattatik.

* Avárosi tisztujítás előfutárjaként mult hó 28-án Sto-

*) És ezennel a vitát lapunkban befejeztnek nyilatkoztattuk.

Szerk.

Egger arany- és régiség kereskedése

Dorottya-utca 11 sz. Pesten,

ajánlja a m. nemesség és t. c. közönségnek régiségek és műtárgyakból álló nagy választéku raktárát, legfőképen pedig oly keresetté vált uri- és hölgyöveit, menteláncak, forgók, csattok, párták, kardok, stb., ugymint

tökéletes diszkellékeit

ünnepély és díszruházatokra, 300 egész 3000 forintig, ugymint minden ország és korbéli pénzek. — Minthogy aolirt saját gyárral bir, és már évek óta ezen szakban kizárólag foglalkozott, e szerint képes minden régi modorbani utánzásokra szóló megrendeléseket elvállalni, és azokat leggyorsabban és legpontosabban eszközölni.

EGGER. D.

Mind ilyenmü tárgyak ugyanott a legjobb áron vétetnek meg.

kinge Mörice mint tisztujítási biztos elnökle alatt gyűlés tartott, melyben némi vita után, vajjon az egész községi tanács ujjolag választassék-e, vagy pedig elismertetvén a 1848-ban alakult községi tanács, mely azóta 109 személyből áll, ez pótválasztással kiegészítessék-e? A többség az első javaslat mellett volt, mire bizottmány neveztetett ki, a választók összeírására, egy másik pedig a tisztujítási candidatio véghezvitelére. Az utóbbinak tagjai következők urak: Peits Sprung, Kimmel, Weldin, Hönig, Klier, Schüssmann, Stojanovits P. A., Joannovits S., Lang, Elter S., Seimann, báró Stojanovits, Gruits.

* Irótársunk Ötevényi legközelebb két röpiratot adott ki. Az egyik: „Zur städtischen Organisations-Frage,“ melyben különösen Temesvár közeledő tisztujítására szolgálhat eszméket és tanácsokat. A másik: „Válasszunk e országos képviselőt, és miként?“ Ajánljuk mind a kettőt a közönség figyelmébe.

* „Mi a teendő?“ cím alatt lapunk mult számában egy Szabó Antal cs. kir. udvari tanácsos tollából eredt cikket közlünk, melylyel a hazánk legjobbjainak elméjét foglalkodtató törvénykezési rendezésének oly nehéz kérdéséhez eszmecsereit előidéző véleménynyel kívántunk szolgálni. De miután sokan azon körülményből, hogy a cikket szerkesztői csillag nélkül közlünk, azt következtették, hogy az abban eladott elveket magunkévá tettük, kijelentjük, hogy egyéni véleményünk a nevezett cikkel semmi közösségben áll.

* Báró Lopresty Árpád ur indítványára itt is egy „honvéd-segélyző egylet“ lép életbe, mely célul tűzte ki magának, a Temes, Krassó, Arad, Torontál és átaljában az alsó megyékben tartozkodó elszegényedett honvédek támogatni. Az indítványozó azonnal 100 forinttal és 100 öl fával járult hozzá az egylet életbe léptetésére, melynek vezetését ezen-tul Varga Ferenc ur vállalta magára, kinek elnökle alatt mar alakulóban van a választmány. Az egylet eddiggelé 800 forintra rendelkezhet.

* Reményi Ede, az általunk már megemlített hangverseny megtartotta mult hó 28-án a városi redoute teremben, igen lelkesült hallgatóság előtt. Innen műtját Nagy-Becskek felé fogja folytatni.

* Az istben elszenderüt vajdaság helytartóságának munkálatai február elsejétől fogva a budai magyar helytartósághoz mentek át. Hirlik, hogy a Temesvarer Zeitung még csak március elsejeig folytatja dicstelen pályáját,

* A takarékpénztárba mult január havában 392 fél betett 76,080 ft. 92 krt.; 426 fél pedig kivett 85,752 ft. 10 krt.

* M. hó 28-án színre került Missics János drámája „IV. Béla“ Steiner ur szakértő fordítása szerint. A szerző iránti érdeknél fogva a ház minden zugában megtelt, — a darabot magát illetőleg, ez oly hazafias szellemben van írva, hogy a közönséget ismételt tapsokra ragadta, a szerző maga pedig kihivatván, több koszorúkkal jutalmaztatott az est élvezetiért.

* Ma kedden adatik színházunkban Gallmeyer J. k. a. jutalomjátéka. Az előadást képezik Benedix egy új játéka „Die Dienstboten“ és Offenbach két operáckája: „Das Mädchen von Elisonzo,“ és „Die Zaubergeige,“ mely utóbbi nálunk szintén új.

Kiadó és felelős szerkesztő Pesty Frigyes.

Jegyzői segéd kerestetik

Merzifalvára, ki a német és főleg a magyar nyelvben járatos. Tudakozhatni Merzifalván a jegyzői hivatalban vagy a lapok szerkesztőségénél.

(10 sz. 1—1)

Egy diófából készült bécsi

35 sz. **ZONGORA** 8—10
mely 6 1/2 nyolcadhangra terjed, és tartós kellemes hangulattal bir, jutányos áron eladandó a jósefkülvárosi 233. számú házban az uri utcában. Közelebbi értesítést szerezhetni szerkesztőségünknel.